UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Suumma [!] de laudibus christifere virginis Marie

Albertus <Magnus, Heiliger>

Colonie, 1502

VD16 A 1357

De theologia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-69610

Visual Library

teri lege ꝙ̃ in noua fuerũt cãtores ⁊ vſus cantus ad cultũ dei. cantus
aũt recte ſcit̃ ꝑ muſicam. igitur ad cultũ dei ꝑtinet ſcia muſica. g̃ fuit
2. in btĩſſima ꝟgine. ¶ Itẽ quicq̃d ꝑfectiſſimo auditui fuit delectabiliꝰ
ad audiendũ illud maximũ armonicũ fuit. ſʒ auditui filij dei nobi-
liſſimꝰ auditꝰ fuit vox matris ſibi ad audiendũ delectabiliſſima. igit̃
ſumme armonica. Igitur beatiſſima virgo effectum muſice habuit
in ſummo.

¶ De aſtronomia

Nr̃ Decimo de aſtronomia. Cũ eñi legit̃ in ꝑ̇ncipio creauit deꝰ
celũ ⁊ terrã. ⁊ exponũt ibi ſci expoſitores plures celos. Itẽ
ibidẽ fecit deus duo luminaria magna. Itẽ vt ſint in ſigna ⁊ tempa.
Itẽ aque q̃ ſup celos ſunt. Ex his oĩbꝫ patʒ ꝙ in ſacra ſcriptura agit̃
de ſyderibꝫ ⁊ ſtellis de q̇bꝫ ſunt ſcie aſtronomie. g̃ aſtronomia eſt ne-
ceſſaria ad theologiã Igit̃ btĩſſima ꝟgo ſciuit eã

¶ De arithmetica

Nr̃ Undecimo de arithmetica q̃ ẽ de numeris. Numeri in ſacra
Rõ pᵃ ſcriptura ſunt myſtici. ⁊ ſm̃ diuerſitatẽ numeroꝝ diuerſa ꝑ
eos ſignant̃. vt pꝫ in trinario ſenario ⁊ denario ⁊ hmõi. vt patʒ in
multis ſcripturis ⁊ gloſis. g̃ cognitio numeroꝝ neceſſaria ẽ in ſacra
2 ſcriptura. g̃ arithmetica. ¶ Itẽ cõputatões annoꝝ fiunt ſepe in ſacris
3. ſcripturis vt de Jacob de yſaac ⁊ ſic de alijs. ¶ Ite ſcia algoriſmi ne-
4 ceſſaria eſt ad ſacrã ſcripturã. ¶ Itẽ feſta diuerſa agunt̃ ⁊ in ſcriptu-
ra agi deſcribunt̃ ad q̃ neceſſaria ẽ ſcia cõputi. igit̃ ⁊ illa neceſſaria eſt
ad ſacrã ſcripturã Ex his igit̃ manifeſtũ eſt ꝙ ſcia arithmetice vtilis
et neceſſaria ẽ theologie. g̃ fuit in btã ꝟgine

Nr̃ Duodecimo de geometria. in ſacra ſcriptura ſunt diuerſe
menſure ⁊ mẽſuratões. Menſure ephi. bachi. teri. modij.
et ꝯſiles mẽſuratões. vt patʒ in tabernaculo ⁊ in tẽplo Ezechielis. de
hmõi aũt eſt ſcia geometria ⁊ cõſiles. Igitur hmõi ſciẽtie neceſſarie
ſunt theologie

¶ De theologia

Nr̃ Decimotercio de metaphyſica ⁊ ꝑ̇mo de theologia ¶ Qd̓ ãt
Rõ pᵃ. ꝑfecte ſciuit btã virgo theologiã. Videt̃ ps. a mãdatꝭ tuis
intellexi. g̃ impletio mandati intellectũ auget operanti. Sed btĩſſi-
ma virgo mandatũ in ſummo impleuit. g̃ theologiã in ſummo in-
2. tellexit. ¶ Itẽ ps. Lucerna pedibus meis verbũ tuũ. ſʒ btã ꝟgo ſola
nunq̃ȝ pedes offendit. g̃ lucerna verbi ꝑfectiſſime eam illuminauit.
3. ¶ Itẽ in ezech. Cũ eleuabant̃ aĩalia eleuabant̃ ⁊ rote iuxta ea. Que
exponens beatus Grego. dt̃ ꝙ cũ eleuant̃ doctores in vita honorat̃ ⁊
exaltat̃ in eis ſcia. Sed btĩſſima virgo habuit eleuatiſſimã vitam.
4 g̃ talẽ habuit ſciam theologie. ¶ Itẽ apl̃i ſciuerũt theologiã cũ nõ di-
5 dicíſſent. g̃ multo fortiꝰ btã ꝟgo ¶ Itẽ ipa hʒ aureolã ꝑ̇dicatorum.
6 g̃ ſciuit ſcientiam theologie. ¶ Item de Cecilia legitur. Virgo glo-

rioſa ſemp̄ euāgeliū xp̄i in pectore portabat. ergo multo fortius bea
tiſſima virgo. ¶ Item vnctio docebit vos om̄ia. Glo. ad ſalutē ptī/ 7
nentia. ſed beata virgo improportionabil'r fuit vncta. ergo impro/
portionabil'r ſciuit oīa ad ſalutē ptinētia. hoc aūt eſt theologia. er/
go ſciuit theologiā. ¶ Itē deutronomiꝰ eſt in archa. archa figurabat 8
beatā virginē. deutronomiꝰ legē. ḡ btiſſima virgo ſciuit totā legē
¶ Itē in Exo. legit̄. Reſiduū igni cōburetis. ergo non oīa ſcripture 9.
myſteria agnoſcere poſſumus. Sꝫ ibidē. Nō remanebit ex eo q̄cq̄ꝫ
vſqꝫ mane. Glo. i. indiſcuſſum vſqꝫ mane reſurrectōis. Ex his dua
bus autoritatibꝰ videt̄ ꝙ ſciuit ſup cōem ſtatū ſctōꝝ oēs ſcripturas
intelligere. Et tn̄ incōueniēs eſt ponere ꝙ aliq̄d a ſpūſctō ſit dictum
qd̄ a nullo ſit intellectū. iuxta illud yſa. Sicut imber deſcendit de ce
lo ⁊ inebriat terrā. ita etiā ỽbū qd̄ egredit̄ de ore meo nō reuertet̄ ad
me vacuū. ¶ Ex hoc aūt ɔcludit̄ ꝙ pfecta cognitio omniū ſcriptura
rū ſm intellectū ipſius ſpūſſancti loquētꝭ p ſcripturas ptinet ad ſta
tū q̄ eſt ſup oēm ſtatū viatoꝛis. hic aūt eſt ſtatꝰ btiſſime virginis Et
ſic theologiā ſciuit improportōnabil'r vniuerſis.

Vt̄ Poſt hoc de materia libri ſciaruꝫ. Materia eñī pmi libri Materia pmi
ad duo reducit̄. ad materiā de trinitate. ⁊ ad materiā de p/ ſententiarū
deſtinatōe ⁊ potentia dei ⁊ volūtate. ſed de hac materia plurimuꝫ ſci
uit que potentiā dei ⁊ bonitatē in ſummo expta fuit in ſe. ¶ Scd̄s Secūdi
liber eſt de angelis ⁊ de opibꝰ ſex dieꝝ. ⁊ de ſtatu hoīs. ſed hec oīa ſci/
uit pfectiſſime beata virgo. ergo ſcd̄m librū ſnīaꝝ ſciuit in ſummo.
¶ In tercio agit̄ de incarnatōe ỽbi ⁊ virtutibꝰ. ſed in ſummo illā ſci Terciū
uit. qꝛ incarnatōem p expientiā cognouit. ⁊ virtutes in ſummo i ſe
nouit. ¶ In quarto legit̄ de ſacramētalibꝰ gratijs ⁊ reſurrectōe. ergo Quarti
gratias ſacramētales in ſummo habuit. vt patuit in ſupioꝛibꝰ. cor/
pus etiā habuit poſt corpus dei ſimilimū corpibꝰ reſurrectōis q̄ ſunt
immunia a culpa ⁊ a pena. corpa alioꝝ ſanctoꝝ i via ſunt obnoxia
culpe ⁊ pene. Et inter hec fuit corpus beatiſſime ỽginis mediuꝫ extrā
a pena ⁊ culpa imune. ⁊ ita habuit corpus ſimilimū corpibꝰ reſur/
rectōis. ⁊ ita maxime cognouit naturā corpoꝝ reſurrectiōis. Ex his
ergo pꝫ ꝙ beatiſſima virgo bibliā ⁊ ſnīas in ſummo habuit

Vt̄ Decimoq̄rto. vtꝝ ſciuerit oīa. ¶ Et videt̄ ꝙ ſic. Spūs ſan
ctus docebit vos oēm veritatē. ḡ creatā ⁊ increatā. Sed ſi Rō pma
dicat̄ ꝙ nō intelligat̄ de omi veritate ſimpl'r ⁊ vniuerſal'r. hoc nō pt
dici. qꝛ qd̄ ſcriptura pmittit vl'iter pmittit. quare gloſaret̄ pticula/
riter cū bñficia pncipū ſint largiſſime impetrāda. ¶ Itē intellectꝰ eſt 2.
pure natural'r cognoſcitiuꝰ omniū. ergo habebit pprie cognoſcibi/
le oppoſitū. Sed ɔſtat ꝙ nō eſt reſtrictus ad cognoſcenduꝫ aliqua
ita ꝙ aliqua ⁊ nō alia. ergo natural'r om̄ia cognoſcit Et videt̄ ꝙ ſic

teri lege q̄ȝ in noua fuerūt cātores ⁊ vſus cantus ad cultū dei. cantus
aūt recte ſcit̄ ꝑ muſicam. igitur ad cultū dei ꝑtinet ſcia muſica. ḡ fuit
2. in btīſſima ꝟgine. ¶ Itē quicq̄d ꝑfectiſſimo auditui fuit delectabili⁹
ad audiendū illud maximū armonicū fuit. ſȝ auditui filij dei nobi/
liſſim⁹ audit⁹ fuit vox matris ſibi ad audiendū delectabiliſſima. igit̄
ſumme armonica. Igitur beatiſſima virgo effectum muſice habuit
in ſummo. ¶ De aſtronomia

Nr̄ Decimo de aſtronomia. Cū eñ legit̄ in ꝑncipio creauit de⁹
celū ⁊ terrā. ⁊ exponūt ibi ſci expoſitores plures celos. Itē
ibidē fecit deus duo luminaria magna. Itē vt ſint in ſigna ⁊ tempa.
Itē aque q̄ ſup celos ſunt. Ex his oīb⁹ patȝ ꝙ in ſacra ſcriptura agit̄
de ſyderib⁹ ⁊ ſtellis de q̄b⁹ ſunt ſcie aſtronomie. ḡ aſtronomia eſt ne/
ceſſaria ad theologiā Igit̄ btīſſima ꝟgo ſciuit eā ¶ De arithmetica

Nr̄ Undecimo de arithmetica q̄ ē de numeris. Numeri in ſacra
Rō pͣ scriptura ſunt myſtici. ⁊ ꝭm diuerſitatē numeroꝝ diuerſa ꝑ
eos ſignant̄. vt pȝ in trinario ſenario ⁊ denario ⁊ hmōi. vt patȝ in
multis ſcripturis ⁊ gloſis. ḡ cognitio numeroꝝ neceſſaria ē in ſacra
2 ſcriptura. ḡ arithmetica. ¶ Itē cōputatōes annoꝝ fiunt ſepe in ſacris
3. ſcripturis vt de Iacob de yſaac ⁊ ſic de alijs. ¶ Ite ſcia algoriſmi ne/
4 ceſſaria eſt ad ſacrā ſcripturā. ¶ Itē feſta diuerſa agunt̄ ⁊ in ſcriptu/
ra agi deſcribunt̄ ad q̄ neceſſaria ē ſcia cōputi. igit̄ ⁊ illa neceſſaria eſt
ad ſacrā ſcripturā Ex his igit̄ manifeſtū eſt ꝙ ſcia arithmetice vtilis
et neceſſaria ē theologie. ḡ fuit in btā ꝟgine

Nr̄ Duodecimo de geometria. in ſacra ſcriptura ſunt diuerſe
menſure ⁊ mēſuratōes. Menſure ephi. bachi. teri. modij.
et ꝯſil'es mēſuratōes. vt patȝ in tabernaculo ⁊ in tēplo Ezechielis. de
hmōi aūt eſt ſcia geometria ⁊ cōſil'es. Igitur hmōi ſciētie neceſſarie
ſunt theologie ¶ De' theologia

Nr̄ Decimotercio de metaphyſica ⁊ ꝑmo de theologia ¶ Qđ āt
Rō pͣ. ꝑfecte ſciuit btā virgo theologiā. Videt̄ p̄s. a mādatȝ tuis
intellexi. ḡ impletio mandati intellectū auget operanti. Sed btīſſi/
ma virgo mandatū in ſummo impleuit. ḡ theologiā in ſummo in/
2. tellexit. ¶ Itē p̄s. Lucerna pedibus meis verbū tuū. ſȝ btā ꝟgo ſola
nunq̄ȝ pedes offendit. ḡ lucerna verbi ꝑfectiſſime eam illuminauit.
3. ¶ Itē in ezech. Cū eleuabant̄ aīalia eleuabant̄ ⁊ rote iuxta ea. Que
exponens beatus Grego. đt ꝙ cū eleuant̄ doctores in vita honorat̄ ⁊
exaltat̄ in eis ſcia. Sed btīſſima virgo habuit eleuatiſſimā vitam.
ḡ talē habuit ſciam theologie. ¶ Itē apl'i ſciuerūt theologiā cū nō di
4 dicīſſent. ḡ multo forti⁹ btā ꝟgo ¶ Itē ip̄a hȝ aureolā p̄dicatorum.
5 ḡ ſciuit ſcientiam theologie. ¶ Item de Cecilia legitur. Virgo glo/
6

rioſa ſemp̄ euãgeliũ xpi in pectore portabat. ergo multo fortius bea
tiſſima virgo. ¶ Item vnctio docebit vos om̄ia. Glo. ad ſalutẽ ꝑti/ 7
nentia. ſed beata virgo improportionabil'r fuit vncta. ergo impro/
portionabil'r ſciuit oĩa ad ſalutẽ ꝑtinẽtia. hoc aũt eſt theologia. er/
go ſciuit theologiã. ¶ Itẽ deutronomi⁹ eſt in archa. archa figurabat 8
beatã virginẽ. deutronomi⁹ legẽ. ergo btĩſſima virgo ſciuit totã legẽ
¶ Itẽ in Exo. legit̃. Reſiduũ igni cõburetis. ergo non oĩa ſcripture 9.
myſteria agnoſcere poſſumus. Sꝫ ibidẽ. Nõ remanebit ex eo q̇cq̃
vſqꝫ mane. Glo. i. indiſcuſſum vſqꝫ mane reſurrectõis. Ex his dua
bus autoritatib' videt̃ q ſciuit ſup cõem ſtatũ ſctõꝝ oẽs ſcripturas
intelligere. Et tñ incõueniẽs eſt ponere q aliq̇d a ſpũſctõ ſit dictum
qđ a nullo ſit intellectũ. iuxta illud yſa. Sicut imber deſcendit de ce
lo ⁊ inebriat terrã. ita etiã ꝟbũ qđ egredit̃ de ore meo nõ reuertet̃ ad
me vacuũ. ¶ Ex hoc aũt ↄcludit̃ q pfecta cognitio omniũ ſcriptura
rũ ſm intellectũ ipſius ſpũſſancti loquẽtꝫ p ſcripturas ꝑtinet ad ſta
tũ q̇ eſt ſup oẽm ſtatũ viatoris. hic aũt eſt ſtat⁹ btĩſſime virginis Et
ſic theologiã ſciuit improportõnabil'r vniuerſis.

Dr̃. Poſt hoc de materia libri ſciaruꝫ. Materia eñi p̄mi libri Materia p̄mi
ad duo reducit̃. ad materiã de trinitate. ⁊ ad materiã de p̄/ ſententiarũ
deſtinatõe ⁊ potentia dei ⁊ volũtate. ſed de hac materia plurimuꝫ ſci
uit que potentiã dei ⁊ bonitatẽ in ſummo expta fuit in ſe. ¶ Scđs Secũdi
liber eſt de angelis ⁊ de opib' ſex dieꝝ. ⁊ de ſtatu hoĩs. ſed hec oĩa ſci/
uit pfectiſſime beata virgo. ergo ſcđm librũ ſniaꝝ ſciuit in ſummo.
¶ In tercio agit̃ de incarnatõe ꝟbi ⁊ virtutib'. ſed in ſummo illã ſci Terciũ
uit. q2 incarnatõem p expientiã cognouit. ⁊ virtutes in ſummo ĩ ſe
nouit. ¶ In quarto legit̃ de ſacramẽtalib' gratijs ⁊ reſurrectõe. ergo Quarti
gratias ſacramẽtales in ſummo habuit. vt patuit in ſupiorib'. cor/
pus etiã habuit poſt corpus dei ſimilimũ corpib' reſurrectõis q̃ ſunt
immunia a culpa ⁊ a pena. corpa alioꝝ ſanctoꝝ ĩ via ſunt obnoxia
culpe ⁊ pene. Et inter hec fuit corpus beatiſſime ꝟginis mediuꝫ exñs
a pena ⁊ culpa imune. ⁊ ita habuit corpus ſimilimũ corpib' reſur/
rectõis. ⁊ ita maxime cognouit naturã corpoꝝ reſurrectiõis. Ex his
ergo pꝫ q beatiſſima virgo bibliã ⁊ ſñias in ſummo habuit

Dr̃. Decimoq̃rto. vtꝝ ſciuerit oĩa. ¶ Et videt̃ q ſic. Spũs ſan
ctus docebit vos oẽm veritatẽ. ergo creatã ⁊ increatã. Sed ſi Rõ pena
dicat̃ q nõ intelligat̃ de om̄i veritate ſimpl'r ⁊ vniuerſal'r. hoc nõ pt
dici. q2 qđ ſcriptura ꝓmittit vl'iter ꝓmittit. quare gloſaret̃ pticula/
riter cũ bñficia p̄ncipũ ſint largiſſime impetrãda. ¶ Itẽ intellect⁹ eſt
pure natural'r cognoſcitiu⁹ omniũ. ergo habebit ꝓprie cognoſcibi/ 2.
le oppoſitũ. Sed ↄſtat q nõ eſt reſtrictus ad cognoſcenduꝫ aliqua
ita q aliqua ⁊ nõ alia. ergo natural'r om̄ia cognoſcit Et videt̃ q ſic